

COMISIA EUROPEANĂ

Bruxelles, 12.10.2011
COM(2011) 669 final

COMUNICARE A COMISIEI

O foaie de parcurs către stabilitate și creștere

„Ne reafirmăm angajamentul față de euro și angajamentul de a face tot ceea ce este necesar pentru a garanta stabilitatea financiară a zonei euro în ansamblul său, precum și a statelor sale membre.”

**(Declarația șefilor de stat sau de guvern
din zona euro și a instituțiilor UE, 21 iulie 2011)**

INTRODUCERE

La ora actuală, lucrul de care UE are nevoie cel mai mult este să își mobilizeze toate resursele necesare pentru a asigura pe deplin atât stabilitate, cât și creștere în viitor. În ultimele optsprezece luni au fost luate multe decizii cu implicații profunde. Pentru a se restabili încrederea în zona euro și în UE în ansamblul său, aceste decizii trebuie să fie integrate și finalizate. Criza amenință să devină sistemică. Este mai imperios ca oricând să găsim o soluție care să ne permită să spargem cercul vicios format de îndoielile legate de sustenabilitatea datoriei suverane, stabilitatea sistemului bancar și perspectivele de creștere ale UE. Acțiunile descrise în prezentul document sunt interdependente și trebuie să fie puse în aplicare împreună și cât mai rapid posibil pentru a avea efectul scontat. Niciuna dintre aceste acțiuni, luată izolat, nu va fi suficientă pentru a rezolva criza actuală. Numai luate împreună și în același timp aceste acțiuni vor demonstra în mod convingător faptul că UE poate:

1. să ofere un răspuns hotărât la problemele Greciei
2. să consolideze mecanismele de protecție ale zonei euro în fața crizei
3. să întărească sistemul bancar, și anume prin recapitalizare
4. să își concentreze eforturile asupra politicilor care favorizează stabilitatea și creșterea
5. să construiască o guvernare economică mai solidă și mai integrată

1. UN RĂSPUNS HOTĂRÂT LA PROBLEMELE GRECIEI

Îndoielile persistente cu privire la Grecia au contribuit foarte mult la subminarea încrederii în stabilitatea financiară a zonei euro în ansamblul său. Aceste îndoieli trebuie să fie spulberate imediat și definitiv.

Sub rezerva rezultatului evaluării troicii UE/BCE/FMI, pentru atingerea acestui obiectiv vor trebui luate următoarele măsuri:

- cu condiția restabilirii cursului normal al prezentului program, vărsarea celei de-a șasea tranșe a plății aferente programului pentru Grecia.
- stabilirea unei soluții durabile pentru Grecia în zona euro, prin intermediul unui al doilea program eficace de ajustare, bazat pe o finanțare corespunzătoare, cu implicarea sectorului privat și a sectorului public, și susținut de mecanisme solide de punere în aplicare și de monitorizare.

- beneficierea în continuare de sprijin din partea Grupului operativ privind Grecia din cadrul Comisiei, care să contribuie la punerea în aplicare integrală și în timp util a programului, precum și la canalizarea fondurilor structurale disponibile pentru a consolida competitivitatea și a relansa creșterea.

2. CONSOLIDAREA MECANISMELOR DE PROTECȚIE ALE ZONEI EURO ÎN FAȚA CRIZEI

La 21 iulie 2011, șefii de stat sau de guvern ai statelor din zona euro și instituțiile UE și-au reafirmat hotărârea de a continua să acorde sprijin țărilor în cadrul programelor existente până ce acestea vor redobândi acces pe piață, cu condiția ca aceste țări să execute cu succes programele respective. Șefii de stat sau de guvern au subliniat faptul că, în ceea ce privește implicarea sectorului privat, Grecia are nevoie de o soluție unică și excepțională.

Zona euro trebuie să dispună de toate instrumentele necesare pentru a putea face față oricăror viitoare scenarii de criză. Disponibilitatea instrumentelor necesare ar extinde gama soluțiilor alternative, oferind în același timp participanților pe piață siguranța de care au atâtă nevoie. Deciziile recente de creare a FESF (Fondul european de stabilitate financiară) și a MES (Mecanismul european de stabilitate) au însemnat un progres important în sensul dezvoltării acestor instrumente, însă acum acestea trebuie să fie finalizate și completate.

Un prim pas constă în a asigura aplicarea rapidă a deciziilor luate în cadrul summiturilor statelor din zona euro din martie și din 21 iulie 2011, pentru a spori flexibilitatea și eficacitatea FESF (și a MES), în special cu privire la:

- programele de prevenire. Accesul la astfel de canale ar trebui să fie condiționat de acceptarea de către statele membre solicitante a cerinței de a aplica programe progresive de ajustare macroeconomică, care ar trebui să fie supuse consultării prealabile a Comisiei și a BCE. Este nevoie de un grad mai ridicat de monitorizare și de supraveghere și acest obiectiv ar putea să fie convenit la nivel politic și ar putea fi inclus în codul de conduită privind Pactul de stabilitate și de creștere.
- sprijinirea statelor membre în procesul de recapitalizare bancară prin împrumuturi acordate țărilor care nu beneficiază de programe de asistență, ca o completare, în caz de nevoie, la soluțiile venite din partea sectorului privat și la mijloacele naționale.
- îmbunătățirea capacității FESF de a interveni prin cumpărarea datoriei publice pe piețele primare și de a interveni pe piețe secundare în care există condiții de piață excepționale și anumite riscuri la adresa stabilității financiare, sub rezerva îndeplinirii unor condiții corespunzătoare.

Mai mult, ar trebui consolidată capacitatea mecanismelor de protecție prin recurgerea într-o măsură cât mai mare la FESF, fără să se majoreze garanțiile pe care se bazează acesta și cu respectarea dispozițiilor Tratatului de la Lisabona, în special a celor referitoare la finanțarea monetară.

Introducerea într-o etapă incipientă a MES ar consolida, de asemenea, încrederea în mecanismul de soluționare a crizei și ar prezenta avantajele unui instrument permanent, mai solid. Ar trebui depuse eforturi pentru a accelera procedurile de pregătire tehnică și de

ratificare, astfel încât MES să poată deveni operațional, de exemplu, până la mijlocul anului 2012.

BCE joacă un rol crucial în asigurarea stabilității financiare a zonei euro în ansamblul său, prin punerea la dispoziție a unor lichidități suficiente pentru sectorul bancar din zona euro și prin sprijinirea funcționării corespunzătoare a piețelor obligațiunilor suverane, menținând totodată stabilitatea prețurilor.

3. CONSOLIDAREA SISTEMULUI BANCAR, ȘI ANUME PRIN RECAPITALIZARE

Atât în termeni de reglementare, cât și în termeni financiari, s-au depus eforturi uriașe pentru a consolida băncile din Europa, având în vedere rolul acestora în asigurarea stabilității și a bunei funcționări a economiei noastre. Băncile și-au îmbunătățit considerabil calitatea și cantitatea bazei lor de capital.

UE a revizuit radical modul în care sunt supravegheate băncile și a luat măsuri legislative pentru a crește valoarea capitalului de reglementare pe care trebuie să îl dețină băncile pentru a putea face față unor operațiuni riscante de rescuritizare, pentru a se asigura că politicile de remunerare nu încurajează riscuri excesive și pentru a asigura o mai bună protecție a depozitelor bancare ale cetățenilor în limita plafonului actual de 100 000 EUR. Adoptarea rapidă a celei de a IV-a Directive privind cerințele de capital va permite stabilirea unei rate solide a capitalului pentru bănci și aplicarea standardelor Basel III.

Incertitudinile de pe piețele datoriilor suverane au contribuit la creșterea instabilității și exercită o presiune crescândă asupra sectorului bancar. În viitorul apropiat, eforturile trebuie să se concentreze asupra facilitării accesului băncilor la lichidități la termen, în special asupra refacerii rezervelor de lichidități pe termen lung ale sectorului, însoțită de **măsuri de consolidare a capitalului băncilor care au nevoie de capital**.

Pentru a restabili încrederea în sectorul bancar din UE, este necesar, alături de celelalte acțiuni ale prezentei strategii, de un efort de recapitalizare coordonat și bine direcționat. Pentru aceasta este nevoie de eforturile conjugate ale statelor membre, ale Autorității bancare europene (ABE), ale Băncii Centrale Europene, precum și ale Comisiei. O strategie de recapitalizare a băncilor ca urmare a activității ABE ar trebui să includă următoarele elemente:

- vizarea tuturor băncilor potențial sistemice din toate statele membre – adică băncile care au făcut obiectul testelor de rezistență desfășurate de ABE în luna iulie 2011, cu excepția câtorva bănci naționale de dimensiuni mai mici, care nu desfășoară activități internaționale.
- luarea în considerare a tuturor expunerilor la datoria suverană a UE ale băncilor în cauză (evaluarea prudentă a tuturor datoriilor suverane, atât din portofoliul bancar, cât și din portofoliul de tranzacționare) pentru a asigura transparența deplină cu privire la calitatea activelor.
- solicitarea temporară a unei rate a capitalului semnificativ mai mare de capital de cea mai bună calitate după luarea în calcul a expunerii. Definiția capitalului este, în linii mari, aceeași cu cea din Acordul internațional Basel III, care urmează să intre în vigoare în 2015.

- Băncile care nu își păstrează capitalul necesar ar trebui să prezinte planuri de recapitalizare și ar trebui să le pună în aplicare cât mai repede posibil. În termeni concreți, autoritățile naționale de supraveghere ar trebui să stabilească aceste cerințe prin competențele de supraveghere pe care le dețin, sub forma unor protecții suplimentare care să împiedice distribuirea de dividende sau de prime înainte de recapitalizare.
- Băncile ar trebui în primul rând să folosească surse private de capital, inclusiv prin restructurarea și conversia datoriei în instrumente de capitaluri proprii. Dacă este necesar, guvernul național ar trebui să ofere sprijin și, în cazul în care acest sprijin nu este disponibil, recapitalizarea ar trebui să fie finanțată printr-un împrumut din FESF. Orice recapitalizare din surse publice ar trebui să fie compatibilă cu normele UE în materie de ajutoare de stat. Comisia intenționează să extindă până după 2011 aplicabilitatea cadrului existent privind ajutoarele de stat pentru sprijinirea băncilor.

În același timp, **activitatea în curs privind instituirea unui nou sistem de reglementare pentru sectorul financiar trebuie să fie finalizată** cât mai repede posibil. Comisia va prezenta propunerile rămase până la sfârșitul acestui an, respectiv norme mai ferme în ceea ce privește agențiile de rating al creditelor, transparența și comportamentul pe piață pe toate platformele de tranzacționare, un cadru consolidat de combatere a abuzurilor de piață, inclusiv sancțiuni penale și un cadru european pentru soluționarea situațiilor de criză bancară. Va fi esențial să se asigure adoptarea rapidă a tuturor acestor propuneri de către colegislatori, în mod ideal în termen de 12 luni de la prezentarea acestora de către Comisie.

Propunerea de **taxă pe tranzacțiile financiare** ar trebui să fie adoptată la fel de rapid la nivelul UE, ca mijloc de a se asigura faptul că sectorul financiar contribuie în mod echitabil la eforturile de redresare. UE ar trebui să promoveze în continuare adoptarea acestei propuneri la nivel mondial.

4. CONCENTRAREA EFORTURILOR ASUPRA POLITICILOR CARE FAVORIZEAZĂ STABILITATEA ȘI CREȘTEREA

Majoritatea statelor membre nu dispun de marjă pentru acordarea unui nou stimul fiscal, deoarece trebuie să acorde o prioritate absolută consolidării fiscale. Trebuie să ne îndreptăm atenția asupra punerii în aplicare a recomandărilor specifice fiecărei țări, formulate cu ocazia primului semestru european, asupra axării cu prioritate a cheltuielilor publice pe domeniile care favorizează creșterea, asupra înlăturării obstacolelor și valorificării potențialului care nu este utilizat pe deplin. Statele membre, în special cele care se confruntă cu tensiuni pe piețele datoriilor suverane, ar trebui să își ia angajamentul de realizare a unor reforme structurale mai solide de consolidare a creșterii.

La nivelul Uniunii Europene, dispunem de o serie de mijloace de asigurare a creșterii structurale – o mai bună valorificare a pieței unice, maximizarea rezultatelor noastre comerciale și exploatarea potențialului acordurilor comerciale recent încheiate fiind doar câteva elemente. Mai mult, actuala criză ne arată că trebuie să includem aspectele legate de competitivitate în politicile UE. Se pot obține câștiguri deosebite din acțiunile axate pe sectoarele tehnologiei cu potențial ridicat de creștere, prin dezvoltarea unei piețe digitale unice.

S-ar putea da un impuls creșterii economice și ocupării forței de muncă prin acțiunile enumerate în cele ce urmează.

- **O mai bună valorificare a celor convenite deja la nivelul UE, de exemplu:**
 - aplicarea integrală a Directivei privind serviciile;
 - finalizarea pieței integrate pentru energie, consumatorii având astfel posibilitatea să aleagă între diferiți furnizori, iar piețele devenind complet accesibile pentru furnizorii de energie;
 - aplicarea Directivei privind plățile efectuate cu întârziere ar trebui devansată din martie 2013 în ianuarie 2012, pentru a veni în sprijinul IMM-urilor;
 - aplicarea integrală a Acordului de liber schimb cu Coreea.
- **Accelerarea adoptării actelor pendinte în procedura de codecizie:**
 - propunerea de brevet european unitar care oferă protecție în 25 de state membre ar putea duce la o reducere estimată de 80% a costurilor pentru întreprinderi;
 - revizuirea în curs a directivei privind situațiile financiare anuale ar simplifica obligațiile în materie de raportare, în special prin scutiri pentru microîntreprinderi;
 - creșterea ratelor de cofinanțare pentru fondurile structurale în țările care beneficiază de programe de asistență, așa cum s-a propus, ar permite mobilizarea rapidă a fondurilor UE pentru a sprijini creșterea economică;
 - propunerea de directivă privind economiile de energie ar promova o utilizare mai eficientă a energiei;
 - încheierea celorlalte acorduri comerciale în curs cu principalii parteneri strategici;
 - adoptarea propunerilor privind impozitarea economiilor și a celorlalte inițiative fiscale prezentate deja;
 - mandatarea Comisiei să negocieze cu țările terțe acorduri fiscale pentru întreaga Uniune Europeană pentru combaterea evaziunii fiscale în mod eficient, evitându-se, în același timp, dubla impunere;
 - adoptarea legislației europene comune facultative în materie de vânzare.
- **Accelerarea adoptării propunerilor viitoare pe care Comisia le va propune în lunile următoare, inclusiv:**
 - Cele douăsprezece propuneri aferente Actului privind piața unică, inclusiv:

- facilitarea accesului la capitalul de risc în întreaga Europă prin intermediul unui pașaport al UE;
 - crearea unei baze juridice comune pentru recunoașterea reciprocă a autentificării electronice și a semnăturii electronice la nivel transfrontalier;
 - revizuirea cadrului de achiziții publice pentru a stabili norme mai simple și proceduri mai transparente.
- Alte propuneri:
 - o inițiativă privind oportunitățile pentru tineri menită să stimuleze încadrarea în muncă a tinerilor, în special, accesul la un prim loc de muncă;
 - legislație în materie de gestionare colectivă a drepturilor/ drepturi de autor pentru a crea o piață unică pentru drepturile de autor – se estimează că prin aceasta s-ar putea tripla vânzările online de opere muzicale.

În cazul în care este dificil să se ajungă la un acord cu privire la propunerile în procedură accelerată ar trebui să se aibă în vedere utilizarea cooperării consolidate.

Toate acestea ar trebui completate prin **investiții bine direcționate la nivelul UE**. Săptămâna viitoare, Comisia va lansa Inițiativa „Project Bond” Europa 2020, propunând o etapă pilot în actualul cadru financiar. Astfel, vom putea extinde baza investitorilor pentru a finanța unele dintre principalele investiții în infrastructură necesare pentru UE și piața unică. Inițiativa va fi dezvoltată ulterior prin propunerea Comisiei referitoare la Facilitatea „Conectarea Europei” în temeiul următorului cadru financiar multianual. De asemenea, Uniunea și statele sale membre ar trebui să analizeze în regim de urgență modalitățile prin care BEI, bancă ale cărei activități sunt stabilite în funcție de politici, ar putea fi implicată într-o măsură mai mare în finanțarea investițiilor pe termen mai lung, inclusiv prin utilizarea instrumentelor de finanțare inovatoare. Pentru aceasta, Comisia va analiza modalitățile de consolidare a resurselor și a bazei de capital a BEI astfel încât aceasta să poată acorda împrumuturi economiei reale.

5. CONSOLIDAREA UNEI GUVERNANȚE ECONOMICE SOLIDE ȘI INTEGRATE PENTRU VIITOR

În esență, restabilirea stabilității și a creșterii economice viabile în zona euro, precum și în Uniunea Europeană, în ansamblul ei, se poate realiza numai prin politici solide la nivel național, plasate în contextul și sub îndrumarea oferită de guvernanta adecvată a Comunității. Aceasta trebuie să derive din angajamentul consolidat între statele membre de restabilire și consolidare a sustenabilității datoriei publice printr-o combinație adecvată între consolidarea bugetară și reformele structurale de întărire a creșterii. Semestrul european și noua legislație reprezentată de „pachetul de șase propuneri” oferă deja un cadru de guvernanta solid care trebuie consolidat în continuare, inclusiv în dimensiunea sa comunitară. În procesul de planificare, de aplicare și de evaluare *ex-post* a politicilor statelor membre ar trebui să fie inclusă o dimensiune mai clară a zonei euro pentru a asigura astfel coordonarea mai strânsă a politicilor economice, pe baza procedurilor de supraveghere care devin tot mai stricte

(respectiv, presupun constrângeri mai mari asupra bugetelor naționale și politicilor economice), ceea ce duce la o mai bună integrare și disciplină a responsabilității în materie de politici economice la nivelul zonei euro, prin intermediul unor norme care nu pot fi încălcate. În acest context, va fi avută, de asemenea, în vedere consolidarea suplimentară a rolului comisariatului responsabil pentru afaceri economice și monetare. Comisia a anunțat că intenționează să depună eforturi în vederea realizării unui cadru unic și coerent pentru o mai bună guvernare economică pe baza metodei comunitare. Va prezenta propunerile necesare în acest sens.

În conformitate cu deciziile adoptate cu ocazia summitului zonei euro din 21 iulie 2011, președintele Consiliului European, în strânsă consultare cu președintele Comisiei și președintele Eurogrupului, va formula propuneri concrete cu privire la modalitățile de îmbunătățire a metodelor de lucru și de consolidare a gestionării crizei în zona euro, în special prin intermediul unui proces mai simplu între summitul zonei euro, Eurogrup și grupul de lucru pentru zona euro.

De asemenea, pentru a obține o mai bună guvernare economică pentru viitor trebuie:

- să punem în aplicare de îndată „pachetul de șase propuneri”, inclusiv prin intermediul unor instrumente de tip preventiv și corectiv mai solide în temeiul Pactului de stabilitate și de creștere (criteriile privind deficitul/datoria) și prin aplicarea noilor proceduri în materie de dezechilibre macroeconomice (procedura de dezechilibru excesiv);
- să consolidăm semestrul european pentru coordonarea politicilor economice în vederea intensificării supravegherii politicilor economice și fiscale, inclusiv prin integrarea Pactului euro plus în procedurile sale.

Chiar dacă aplicarea rapidă și strictă a noului „pachet de șase propuneri” va fi o provocare, trebuie să mergem mai departe prin:

- stabilirea dispozițiilor pentru consolidarea supravegherii economice și bugetare a statelor membre din zona euro care solicită sau care beneficiază de asistență financiară de la FESF, MES, FMI sau de la alte instituții financiare internaționale. Comisia va prezenta Consiliului și Parlamentului European o propunere în temeiul articolului 136;
- monitorizarea politicilor bugetare naționale ale statelor membre din zona euro în cadrul procedurii de deficit excesiv/ale țărilor care beneficiază de programe de asistență prin intermediul unei proceduri a Comisiei/Consiliului care ar permite intervenția Comisiei/Consiliului, de exemplu pentru a analiza *ex-ante* proiectele naționale de buget, pentru a solicita o a doua lectură în cazurile grave, pentru a sugera amendamente în cursul anului și pentru a monitoriza execuția bugetară. Comisia va prezenta Consiliului și Parlamentului European o propunere în temeiul articolului 136 în care va prezenta diferitele etape și condiții care ar trebui să se aplice în astfel de cazuri;
- conform angajamentului privind o guvernare internă mai solidă a zonei euro trebuie să se treacă la o reprezentare externă mai unitară pentru zona euro. Comisia va face propuneri privind măsurile necesare pentru a realiza acest obiectiv;

- evaluarea și elaborarea opțiunilor pentru „obligațiuni de stabilitate”, ca parte a arsenalului de instrumente de politică pentru zona euro în cadrul guvernancei economice mai strâns consolidate. Comisia va publica o carte verde privind principalele opțiuni înainte de sfârșitul anului.

Pentru a accelera procesul de obținere de rezultate în materie de guvernanță economică îmbunătățită, ar trebui avută în vedere cooperarea consolidată în toate cazurile în care, altfel procesul decizional ar dura mai mult.

În fine, ar putea fi oportun ca unele din aceste etape sau toate etapele să fie consacrate în cadrul oficial al unei revizuirii a tratatului. Aceasta nu ar constitui un răspuns imediat la criza actuală care trebuie abordată prin aplicarea rapidă și fermă a măsurilor prezentate în această comunicare. De îndată ce aceste acțiuni au fost realizate, ar putea fi avute în vedere modificări ale tratatului pentru a consolida și a conferi un impact și mai mare noii arhitecturii comunitare care se instituie în prezent prin legislația secundară. Modificarea tratatului poate fi, de asemenea, utilă pentru a asigura coerența integrării mai profunde în cadrul zonei euro cu Uniunea, în ansamblul său, în special cu piața unică.